

هشدار درباره مصرف بی‌اندازه دگزامتازون در ایران

«دکتر، یه دگزا لطفا»؛ دگزامتازون یا آنطور که خودمانی‌تر «دگزا» می‌شناسیمش، پای ثابت نسخه‌های پزشکان عمومی در فصل سرماخوردگی است.

«دکتر، یه دگزا لطفا»؛ دگزامتازون یا آنطور که خودمانی‌تر «دگزا» می‌شناسیمش، پای ثابت نسخه‌های پزشکان عمومی در فصل سرماخوردگی است.

خود پزشک هم که بخواهد مراعات کند و از فهرست ثابت 2 عدد پنیسلین، یک دگزا و یک سری قرص «کولد استاپ» دست‌کم دگزامتازون را حذف کند، اصرار ما آن را به نسخه بر می‌گرداند تا زودتر خوب شویم. دگزامتازون در کنار انواع آنتی بیوتیک‌ها، داروی آشنای ما ایرانی‌هاست. اشکال این دارو شامل شربت، قرص، قطره، آمپول، پماد و محلول‌ها آنقدر در بین ما شایع است که حالا کارشناسان درباره آن هشدار داده‌اند.

هر چند هشدارها در این باره تاکنون کم نبوده اما آخرین و جدی‌ترین هشدار را معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه داد و گفت: نخستین عارضه دگزامتازون پوکی استخوان است و فشار خون، چاقی، مشکلات بینایی از قبیل کاهش بینایی، آب مروارید، آب سیاه، خونریزی گوارشی، اختلالات بسیار شدید هورمونی از عوارض دگزامتازون هستند.

کامران دهقان ضمن توصیه به مردم جهت انجام دستورات پزشکان در به حداقل رساندن مصرف داروهای تزریقی افزود: دگزامتازون یا آنطور که بعضاً گفته می‌شود دگزا یکی از داروهای است که در اشکال مختلف خود (شربت، قرص، قطره، آمپول و پماد و محلول‌ها) یکی از پرکاربردترین داروهاست.

وی با اشاره به اینکه دگزامتازون از دسته کورتیکواستروئیدهاست، گفت: کورتیکواستروئیدها یا همان کورتون‌ها دارای اثرات گسترده‌ای در قسمت‌های مختلف بدن هستند که این اثرات گسترده همانطور که می‌توانند در درمان طیف زیادی از بیماری‌ها مفید باشند، می‌توانند عوارض جانبی زیادی هم به جا بگذارند. متأسفانه پزشکان و بیماران علاقه خاصی به این دارو دارند، چون به سرعت التهاب، تب و عوارض کوفتگی عضلانی را از بین می‌برد، داروی بتامتازون، دگزامتازون، تریامسینولون، داروهای تزریقی کورتون‌دار است، این دارو مانند شمشیر دولبه عمل کرده و عوارض خطرناکی به سیستم ایمنی بدن وارد می‌سازد. کورتون هر چند علائم بیماری را کاهش می‌دهد اما بیماری را از بین نمی‌برد.

درمان سرماخوردگی با دگزامتازون

«من هر وقت سرما می‌خورم تا دگزا نزنم خوب نمی‌شوم» این نکته مشترک بسیاری از مشتری‌های ثابت این دارو است. اثر دگزامتازون در سرماخوردگی‌های رایج بیشتر علامتی است. یعنی باعث سرکوب واکنش‌های ایمنی می‌شود و در نتیجه علائم بیماری را می‌پوشاند. این قضیه در سرماخوردگی‌های ویروسی چندان اشکالی ایجاد نمی‌کند، اما در سرماخوردگی‌های همراه با عفونت باکتریایی (مثلاً انواع تب دار یا همراه با گلودرد چرکی) با سرکوب ایمنی بدن، برای باکتری‌ها فرصتی را برای سازماندهی نیروها و تکثیر فراهم می‌کند و در نتیجه ممکن است چند روز بعد منجر به شعله‌ور شدن بیماری و حتی ایجاد عفونت‌های شدید تنفسی شود.

این البته همه داستان دگزامتازون نیست. دکتر دهقان نخستین عارضه دگزامتازون را پوکی استخوان اعلام کرده و گفت: کورتون مانع رسوب کلسیم در استخوان‌ها می‌شود و فرایند استخوان‌سازی را کاهش می‌دهد. فشار خون، چاقی و مشکلات بینایی از قبیل کاهش بینایی، آب مروارید، آب سیاه، خونریزی گوارشی و اختلالات بسیار شدید هورمونی از دیگر عوارض دگزامتازون است.

این بماند که مصرف دگزامتازون برای افرادی که از دیابت و فشارخون رنج می‌برند یا زنان باردار می‌تواند با عوارض پیچیده‌تری همراه باشد. دسته دیگر مشتریان این آمپول اما دوپینگ‌ها و برخی بدنسازها هستند. کورتون‌ها می‌توانند ضمن ایجاد نوعی حالت خوش‌آنی در فرد، باعث تغییرات آبی در میزان قند خون شوند و به‌صورت کوتاه‌مدت برخی توانایی‌های جسمانی را افزایش دهند. همین دلیل این دارو در فهرست ممنوعه دوپینگ قرار دارد.